

Rigsdagstidende.

1861. Forhandlingerne paa Landstinget. № 52.

Trettende Session.

27de Mode.

Onsdagen den 4de December. Kl. 11.

(Fortsat.)

F. Nielsen (fortsat): Den næst følgende vigtige Forandring stede ved Souverainetets Indførelse i Danmark. Der udkom strax efter den Erklæring, at ogsaa dette skulde ikke have Indflydelse paa Sognekaldenes Eiendomsforhold. Det hedder nemlig i de Geistliges Privilegier af 24de Juni 1661, Art. II: „Geistligheden og Kirkerne skal tilbørlig Rættighed være forbeholden, saa at dennem deres aarlige Indkomst uforkrænket forbliver“ — og i Artikel V: „Præste- og Aningegaardene, samt hvis der er lagt Nogen ad mensam, maae Præsterne nyde, som de dem af Arilds Tid med Rette nydt haver; men hvis kan bevises, Noget deraf med Uret at være bortkommet, skal det dennem restitueres.“ Endelig siges der i Christian den Femtes Danske Lov 2—12—1, at Præsterne skulle have deres Præstegaard „med al deres Rættighed og rette Tillæggelse, som der af Alders Tid tilligget haver“ — samt at af alt Præstegodsset i Sognet skal Præsten „oppebære og nyde af Frugt og Låndgilde saa og Herlighedem, saa vidt han haver havt i rolig Hævd i 20 Aar, eller og han bevise hannem med Rette at tilhøre.“ Kan der være Ord, der mere tydelig betegne, at Sognepræsten — naturligvis ikke personlig, men paa Embedets Begne — betragtes som Eier af det Sognekaldene tillagte Gods. Der siges, at naar han har havt rolig Hævd derpaa i 20 Aar, skal han beholde det, og ellers, hvis han med Rette kan bevise, at

„det hannem tilhører“, og det er jo et Udtryk, der bruges om Eiendom. I den følgende Tid, ligesaa da Danske Lov udkom og indtil nu, har det været saaledes, at Sognepræsten er betragtet som Beneficiar, som den, der paa Sognekaldets Begne stod i Eiers Sted med Hensyn til alt det til Sognekaldet henlagte Gods. Det er en Selvsølge, at der ikke her handles om en ubegrænset Eiendomsret, men at der handles om en varig Besiddelsesret med Ret til Nytte og Brug, med Ret til at udelukke Andre fra Brugten deraf, med Ret til at hævede sin Besiddelse deraf, og vindicere sig den ved Lov og Dom. Naar der har været Spørgsmaal om, hvorvidt Noget, som var henlagt til et Sognekald, skulde ansees for dets rette Tilhørende, da erholdt Sognepræsten som Beneficiarius enten Paabud om eller Tilladelse til at paatale Sognekaldets Ret og erholdt fri Prooes. Hvis det var betragtet som Statseiendom, tror jeg, man vilde være gaaet frem paa en anden Maade, saa vilde uden tvivl Kammeradvokaten have erholdt Ordre til at anlægge Sag paa Statskassens Begne; men nu betragtedes det ikke som Statseiendom, men som Sognekaldets Eiendom, og efterat Præstens kirkelige Foresatte vare hørte, blev han understøttet til at paatale Sognekaldets Ret. Man vil maaskee sige, at derved faaer man ialtsald ud, at det er Sognekaldet, der er Eier af dette Gods, paa samme Maade som — thi det maatte vel være det Forhold, det nærmest maatte sammenlignes med — de verdslige Lehnbesiddere ere Eiere af Lehnsgodsset. Jeg svarer, at vistnok er Sognepræsten den nærmeste Besidder paa Sognekaldets Begne, men da alle Sogne-